

การพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย โรงเรียนลำปลายมาศวิทยา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

Development of Teacher's Potential In Producing Multimedia Learning Materials
of Lumplahangwittaya School under the Office Of Secondary
Educational Service Area Office 23

ไชยกิตติพงศ์ ไชยเชษฐ*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา วงษ์สวัสดิ์ **

ดร.อนุรักษ์ อุปพงษ์***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหา หาแนวทางการพัฒนาและติดตามผลการพัฒนาศักยภาพครู ในการผลิตสื่อมัลติมีเดียของโรงเรียนลำปลายมาศวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติการ การสังเกตการณ์ และการสะท้อนผล โดยดำเนินการ 2 วนรอบ มีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ร่วมวิจัยจำนวน 8 คน และผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยจำนวน 84 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบ แบบประเมิน และแบบสังเกต สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าดัชนีประสิทธิผล

ผลการวิจัย พบว่า

1) สภาพและปัญหาการผลิตสื่อมัลติมีเดียของครู โรงเรียนลำปลายมาศวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ด้านสภาพ ครูผู้สอนมีการผลิตสื่อมัลติมีเดีย อยู่ในระดับน้อย ขาดทักษะประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจในหลักการผลิตสื่อมัลติมีเดียและไม่สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ นอกจากนี้ยังพบว่า พื้นฐานความรู้ความเข้าใจและความสามารถที่ใช้โปรแกรม Adobe Captivate สร้างสื่อมัลติมีเดียอยู่ในระดับน้อย ส่งผลให้ไม่สามารถการนำผลงานในการผลิตสื่อมัลติมีเดียไปเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อขอตำแหน่งให้ตำแหน่งสูงขึ้นได้ รวมถึงครูส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในความหมายและประโยชน์ของสื่อมัลติมีเดีย ด้านปัญหา พบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ขาดทักษะ ประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการใช้โปรแกรม Adobe Captivate จึงไม่สามารถผลิตสื่อมัลติมีเดียมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนได้

2) แนวทางการพัฒนาศักยภาพครู ในการผลิตสื่อมัลติมีเดียของโรงเรียนลำปลายมาศวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ประกอบด้วย การอบรมเชิงปฏิบัติการ การฝึกปฏิบัติการผลิตและใช้สื่อมัลติมีเดีย และการนิเทศภายใน

3) ผลการพัฒนาศักยภาพครู ในการผลิตสื่อมัลติมีเดียของโรงเรียนลำปลายมาศวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ทั้ง 2 วนรอบ พบว่า การอบรมเชิงปฏิบัติการ การฝึกปฏิบัติการผลิตและใช้สื่อมัลติมีเดียและการนิเทศภายใน สามารถส่งเสริมให้ครูผู้สอนผลิตสื่อ มัลติมีเดียที่มีคุณภาพ

คำสำคัญ : การพัฒนาศักยภาพครู, การผลิตสื่อมัลติมีเดีย

* ครูศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

** รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

*** รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

และสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใน 8 กลุ่มสาระได้ จนส่งผลให้เด็กมีความพึงพอใจในการเรียนโดยใช้สื่อมัลติมีเดียเป็นอย่างดี

ABSTRACT

The purposes of this research were to: Study of the conditions and problems. Find the guideline in development and monitoring the result of teacher development for develops multimedia learning materials of Lumplahangwittaya School under the Office Of Secondary Educational Service Area Office 23. Using an action research form which has four steps in the implementation process. There are planning, operations, observations and reflection. By performing two cycles. The target groups who are co-researchers have 8 people and the people who give data in the study have 84 people. Tools used in the research include the questionnaire, interview, test, evaluation and observation. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and the effectiveness index.

The results of this research were as follows:

1) The conditions and problems for producing multimedia learning materials by the teachers of Lumplahangwittaya School under the Office Of Secondary Educational Service Area Office 23. Found that the side of teacher's condition. Producing in multimedia learning materials were in the low level. Lack of skills, experience, knowledge and understanding of the principles of media production and can't be used in the teaching and learning activities. They also found that Basic understanding and ability to use Adobe Captivate. Create media at a low level. Resulting can't take the work in producing multimedia learning materials in academic performance for a given position higher. Most teachers have a deep understanding in the meaning and usefulness of multimedia materials. In the side of problems found that teachers have problems in producing multimedia materials is in the high level. Due to lack of skills, experience, knowledge, understanding and ability to use Adobe Captivate. So They can't be producing the multimedia materials and used in teaching activities.

2) The guideline in development for teachers's potential in producing multimedia learning materials of Lumplahangwittaya School under the Office Of Secondary Educational Service Area Office 23, consists of the workshop, practice, producing and use multimedia materials and supervision.

3) The result of developing teacher's potential in development multimedia materials of Lumplahangwittaya School under the Office Of Secondary Educational Service Area Office 23 both two cycles found that the workshop, practice, producing and use multimedia materials and supervision. Which can encourage teachers for produce the quality multimedia materials. And can be used in teaching activities in 8 groups learning. As a result, children have the satisfaction of learning by using multimedia materials as well.

Keywords: Development of teacher's potential, Producing multimedia learning materials.

กุ่มิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา โดยได้ระบุไว้ใน หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการมาตรา 9 (4) ว่า “มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการ

ศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 15) ซึ่งปัจจุบันเทคโนโลยีกับการจัดการเรียนรู้มีความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สื่อการเรียนรู้จึงนับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีบทบาทอย่างมากในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นตัวกลางที่ช่วยให้การสื่อสาร ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียน มีความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนและนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม การใช้สื่อการสอนนั้นผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาถึงลักษณะ เฉพาะและคุณสมบัติของสื่อแต่ละชนิด เพื่อเลือกผลิตและพัฒนาสื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ การสอนและสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ยุวดี ชุมปัญญา, 2553, หน้า 2) ในศตวรรษที่ 21 วงการศึกษาได้นำคอมพิวเตอร์มาใช้ประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นในด้านการบริหาร การบริการ และการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน เป็นต้น (ไพรัช ธัชยพงษ์และพิเศษดุรงค์เวโรจน์, 2551, หน้า 4) โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาได้นำเอาคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อช่วยในการศึกษา (Computer Based Education, CBE) ซึ่งมีลักษณะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่องานการบริหารการศึกษา (Computer Managed Instruction, CMI) และคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยการเรียนการสอน (Computer Assisted Instruction, CAI) (วรวิทย์ นิเทศศิลป์, 2551, หน้า 224) ทำให้เห็นว่าประสิทธิภาพของคอมพิวเตอร์สามารถพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียน และสามารถพัฒนาสภาพแวดล้อมต่างๆ ให้ผู้เรียนได้แสดงออกให้เกิดการเรียนรู้หลายๆ ด้าน ให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง เกิดแนวคิดใหม่ๆ เป็นนักประดิษฐ์คิดค้นผลงานใหม่ๆ อยู่เสมอ และกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน กอปรกับการจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนั้น การเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์จะสามารถส่งเสริมความสามารถและสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีของผู้เรียนได้ (ยุวดี ชุมปัญญา, 2553, หน้า 2) ส่วนใหญ่มักอยู่ในรูปของสื่อประสม (Multimedia) ซึ่งการใช้สื่อมัลติมีเดียนี้ เหมาะกับการศึกษาด้วยตนเอง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถโต้ตอบ กับบทเรียนได้ตลอด จนมีผลป้อนกลับเพื่อให้ผู้เรียนรู้ บทเรียนได้อย่างถูกต้อง และเข้าใจในเนื้อหาวิชาของบทเรียนนั้นๆ

โรงเรียนลำปลาหางวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมในด้านคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ด้วยความตระหนักในความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการเรียนการสอนด้านคอมพิวเตอร์จึงต้องจัดทำโครงการการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย โรงเรียนลำปลาหางวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เพื่อให้ครูผู้สอนนำความรู้ความสามารถไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน ให้เกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัย ไว้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาในการผลิตสื่อมัลติมีเดียของครู โรงเรียนลำปลาหางวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เป็นอย่างไร
2. แนวทางพัฒนาศักยภาพของครูในการผลิตสื่อมัลติมีเดียของโรงเรียนลำปลาหางวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีอะไรบ้าง
3. ผลการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย ของโรงเรียนลำปลาหางวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เป็นอย่างไร

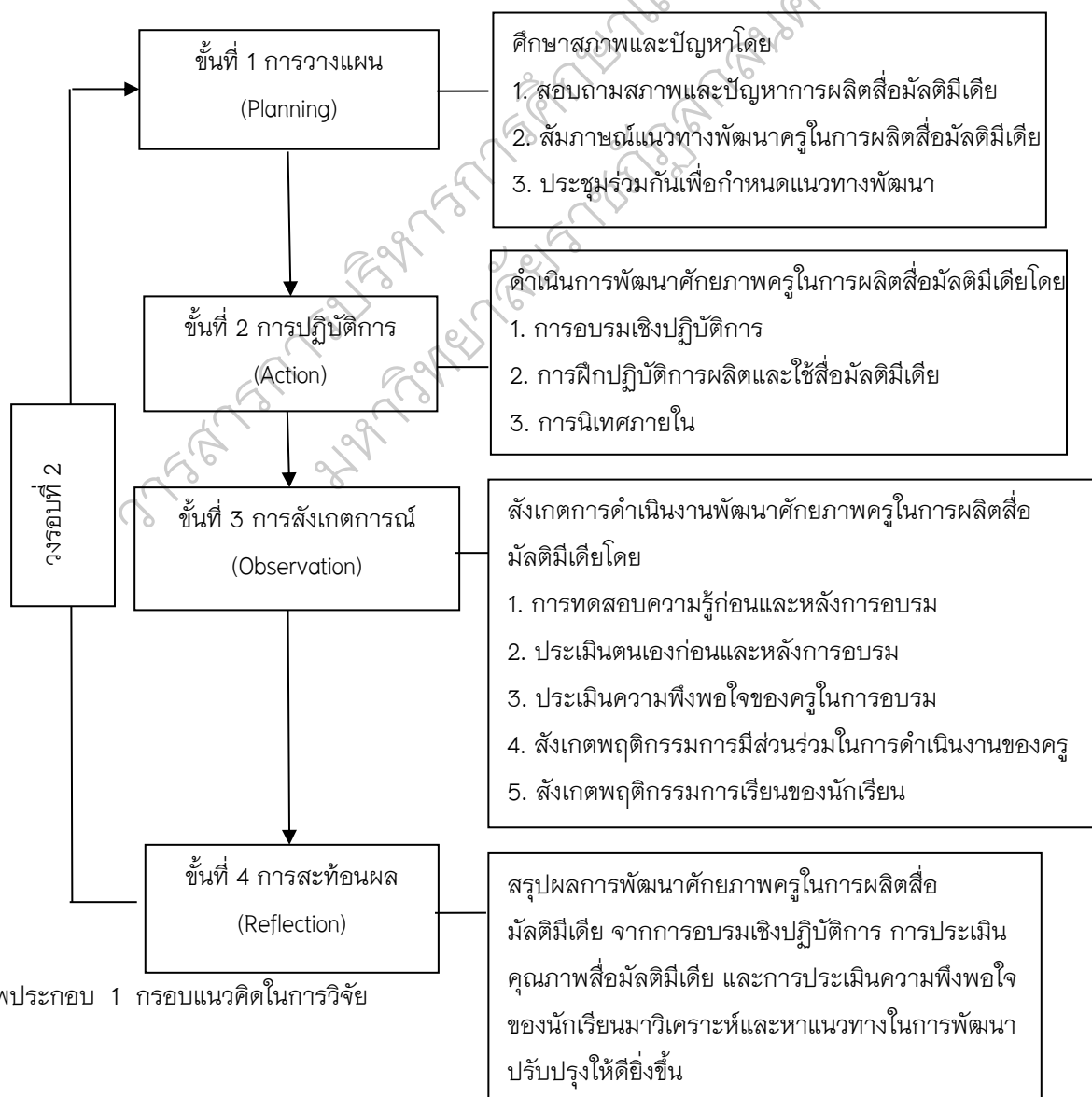
ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการผลิตสื่อมัลติมีเดียของครู โรงเรียนลำปลาหางวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพครู ในการผลิตสื่อมัลติมีเดียของโรงเรียน ลำปลาหางวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาศักยภาพครู ในการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียของโรงเรียน ลำปลาหางวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ตามแนวคิดของ เคมมิสและแม็กแท็กการ์ด (Kemmis & McTaggart, 1988, หน้า 11 อ้างถึงใน องอาจ นัยวัฒน์, 2551, หน้า 301-303) เพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย โรงเรียนลำปลาหางวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย โรงเรียนลำปลาทางวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ในครั้งนี้ใช้กระบวนการ วิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research : AR) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน (Planning) ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาสภาพและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย โรงเรียนลำปลาทางวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยการสอบถาม เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนา โดยประชุมระดมความคิด และสัมภาษณ์ สะท้อนความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง และร่วมกันวิเคราะห์ผลที่ได้ วางแผนการทำงาน และกำหนดแนวทางในการพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย การอบรมเชิงปฏิบัติการ การฝึกปฏิบัติการผลิตและใช้สื่อมัลติมีเดีย และการนิเทศภายใน

ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติการ (Action) เป็นการทำตามแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ซึ่งประกอบด้วย การอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยจัดการอบรม 2 วัน คือ วันที่ 10-11 ตุลาคม 2556 ในเรื่องการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษามีความรู้ และความเข้าใจในการผลิตสื่อมัลติมีเดียโดยใช้โปรแกรม Adobe Captivate โดยเชิญวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญด้านการผลิตสื่อมัลติมีเดียและการใช้โปรแกรม Adobe Captivate จำนวน 2 ท่านมาให้การอบรมแก่กลุ่มผู้วิจัย การฝึกปฏิบัติการผลิตและใช้สื่อมัลติมีเดีย โดยครูดำเนินการสร้างสื่อมัลติมีเดีย 1 คน ต่อสื่อ 1 เรื่อง เพื่อประกอบการเรียนการสอน ใน 8 กลุ่มสาระ ระหว่างวันที่ 15 - 31 ตุลาคม 2556 และดำเนินการใช้สื่อมัลติมีเดียที่สร้างขึ้นจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ระหว่างวันที่ 1 - 30 พฤศจิกายน 2556 และการนิเทศภายใน โดยการจัดการนิเทศภายใน ระหว่างวันที่ 15 ตุลาคม - 30 พฤศจิกายน 2556 เพื่อติดตามและประเมินผล การให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหาและอุปสรรค โดยกำหนดให้ผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยากร และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ เป็นผู้นิเทศ กำกับติดตาม การนำไปปฏิบัติจริงหลังการอบรม หลังจากที่ได้ฝึกปฏิบัติการผลิตสื่อมัลติมีเดียแล้ว จะได้ดำเนินการนำไปใช้ในชั้นเรียน โดยมีผู้วิจัยและวิทยากร ติดตามประเมินผลให้การช่วยเหลือ

ขั้นที่ 3 ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation) ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นระยะๆ ทั้งก่อนการดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และหลังการดำเนินการ ทุกกิจกรรม และใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับกิจกรรมในแต่ละกลยุทธ์ การทดสอบความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ การประเมินตนเองก่อนและหลังอบรมเชิงปฏิบัติการ การประเมินความพึงพอใจของครู ในการอบรมเชิงปฏิบัติการ การสังเกตพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงาน และการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียนในการเรียน โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย

ขั้นที่ 4 ขั้นการสะท้อนผล (Reflection) ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดีย และการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียน โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย แล้วนำผลสะท้อนมาพิจารณาพร้อมทั้งสรุปผลแก่กลุ่มผู้ร่วมวิจัย วางแผนปรับปรุงในวงรอบต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้วิจัย จำนวน 1 คน เป็นครูสายผู้สอน โรงเรียนลำปลาทางวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23
2. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 8 คน ประกอบด้วย ครูสายผู้สอน โรงเรียนลำปลาทางวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 จำนวน 8 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมในการวิจัยเป็นครูระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่

1 – 6

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 84 คน ประกอบด้วย วิทยากร จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นวิทยากรประจำเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่มีความรู้ ความชำนาญและมีทักษะในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย ได้แก่ ครูโรงเรียนมัธยมวาริชภูมิ และครูโรงเรียนธาตุทองอำเภอนายวิทย์ ผู้นิเทศ จำนวน 4 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนลำปลาหางวิทยา หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนลำปลาหางวิทยา ครูโรงเรียนมัธยมวาริชภูมิ และครูโรงเรียนธาตุทองอำเภอนายวิทย์ และตัวแทนนักเรียนโรงเรียน ลำปลาหางวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 80 คน ได้มาโดยการเลือกกลุ่มอย่างง่าย จากกลุ่มนักเรียนที่เรียนกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยกลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม สภาพและปัญหา ในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย โรงเรียนลำปลาหางวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ
2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย โรงเรียนลำปลาหางวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
3. แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจก่อน – หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย โรงเรียนลำปลาหางวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น ตอนที่ 2 แบบทดสอบ จำนวน 15 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบปรนัยมี 4 ตัวเลือก
4. แบบประเมินตนเองก่อนและหลังอบรมเชิงปฏิบัติการตามโครงการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย โรงเรียนลำปลาหางวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ
5. แบบประเมินความพึงพอใจของครู ในการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพของครูในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย โรงเรียนลำปลาหางวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ
6. แบบประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดีย โครงการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย โรงเรียนลำปลาหางวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ
7. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย โรงเรียนลำปลาหางวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ
8. แบบสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือร่วมใจของครูในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย โรงเรียนลำปลาหางวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ
9. แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเรียน โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย โรงเรียนลำปลาหางวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ

วิธีการรวบรวมข้อมูล

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่ร่วมกันสร้างขึ้นใช้เวลาในการดำเนินการภาคเรียนที่ 2 ในปีการศึกษา 2556 ระหว่างเดือน กันยายน 2556 ถึง เดือน ธันวาคม 2556 โดยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขอนหนังสือจากสำนักงานโครงการจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เสนอผู้อำนวยการโรงเรียนลำปลาหางวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ตลอดจนครูที่สมัครใจเข้าร่วมทั้งหมด 9 คน รวมกับผู้ร่วมวิจัยเป็น 10 คน เป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัยในครั้งนี้

2. ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ดำเนินการตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการวางแผน 2) ขั้นการปฏิบัติการ 3) ขั้นการสังเกต 4) ขั้นการสะท้อนผล

3. ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ร่วมกันเก็บรวบรวมข้อมูล การดำเนินการตามแผนการพัฒนาศักยภาพครูด้านการผลิตสื่อมัลติมีเดีย ตามขั้นตอนการวิจัย (PAOR) เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และค่าร้อยละ (Percentage)
- สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือทุกชนิดโดยการหาค่าสองคล้องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (Index of Congruency) ซึ่งต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50-1.00

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพและปัญหาการผลิตสื่อมัลติมีเดียของครู โรงเรียนลำปลาหางวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ด้านสภาพ ครูผู้สอนมีการผลิตสื่อมัลติมีเดีย อยู่ในระดับน้อย ขาดทักษะประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจในหลักการผลิตสื่อมัลติมีเดียและไม่สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ นอกจากนี้ยังพบว่า พื้นฐานความรู้ความเข้าใจและความสามารถที่ใช้โปรแกรม Adobe Captivate สร้างสื่อมัลติมีเดียอยู่ในระดับน้อย ส่งผลให้ไม่สามารถการนำผลงานในการผลิตสื่อมัลติมีเดียไปเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อขอตำแหน่งสูงขึ้นได้ รวมถึงครูส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในความหมายและประโยชน์ของสื่อมัลติมีเดีย ด้านปัญหา พบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย อยู่ในระดั้มาก เนื่องจาก ขาดทักษะ ประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการใช้โปรแกรม Adobe Captivate จึงไม่สามารถผลิตสื่อมัลติมีเดียมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนได้

2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพครู ในการผลิตสื่อมัลติมีเดียของโรงเรียนลำปลาหางวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ประกอบด้วย การอบรมเชิงปฏิบัติการ การฝึกปฏิบัติการผลิตและใช้สื่อมัลติมีเดียและการนิเทศภายใน

3. ผลการพัฒนาศักยภาพครู ในการผลิตสื่อมัลติมีเดียของโรงเรียนลำปลาหางวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ทั้ง 2 วรรจบ พบว่า การอบรมเชิงปฏิบัติการ การฝึกปฏิบัติการผลิตและใช้สื่อมัลติมีเดียและการนิเทศภายใน สามารถส่งเสริมให้ครูผู้สอนผลิตสื่อมัลติมีเดียที่มีคุณภาพ และสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใน 8 กลุ่มสาระได้ จนส่งผลให้เด็กมีความพึงพอใจในการเรียนโดยใช้สื่อมัลติมีเดียเป็นอย่างยิ่ง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการการพัฒนาศักยภาพครู ในการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียของโรงเรียนลำปลาหางวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการผลิตสื่อมัลติมีเดียของครู โรงเรียน ลำปลาหางวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ด้านสภาพ พบว่า การกำหนดนโยบายในการพัฒนาครูด้าน ICT ยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร การจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนมีจำกัด การนิเทศ กำกับ ติดตามไม่ต่อเนื่องและเป็นระบบ รวมถึงเอกสารตำรา ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อมัลติมีเดียมีน้อย และไม่มีบุคลากรผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ คำแนะนำต่างๆ ในการผลิตและใช้สื่อมัลติมีเดีย จึงส่งผลให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการผลิตสื่อมัลติมีเดีย ซึ่งพบว่า ครูผู้สอน มีการใช้สื่อมัลติมีเดียในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยมาก เนื่องจากขาดทักษะและประสบการณ์ในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย ไม่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการผลิตสื่อมัลติมีเดีย จึงไม่สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การกำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุนการผลิตสื่อมัลติมีเดียยังไม่ชัดเจน การจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดหา สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการผลิตสื่อมัลติมีเดีย รวมถึงการให้ความรู้ เช่น การอบรม ประชุม สัมมนาเกี่ยวกับเรื่องนี้อยู่มีน้อย การนิเทศ กำกับ ติดตามให้คำแนะนำในเรื่องการผลิตสื่อมัลติมีเดียยังไม่ต่อเนื่องและเป็นระบบเท่าที่ควร ขาดบุคลากรแกนนำหรือผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความรู้ในเรื่องการผลิตสื่อมัลติมีเดีย นอกจากนี้โรงเรียนยังขาดการกระตุ้นให้ครูปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย ขาดการประสานงานและความร่วมมือในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย และไม่ให้ความสำคัญในการใช้สื่อมัลติมีเดียในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่าที่ควร จึงส่งผลให้ปัญหาในการผลิตสื่อมัลติมีเดียอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพครู ในการผลิตสื่อมัลติมีเดียของโรงเรียน ลำปลาหางวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ประกอบด้วย

2.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีวิทยากร ผู้มีความเชี่ยวชาญด้านการผลิตสื่อมัลติมีเดียและการใช้โปรแกรม Adobe Captivate จำนวน 2 ท่านมาให้การอบรมแก่กลุ่มผู้วิจัย ส่งผลให้ผู้วิจัยมีความรู้ความเข้าใจ ความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มขึ้นร้อยละ 53.33 และครูมีความรู้ความสามารถในการหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต มีความรู้เกี่ยวกับการติดตั้งโปรแกรม มีความรู้ความสามารถในการคัดลอกไฟล์จากอินเทอร์เน็ต และมีความรู้ในเนื้อหาที่นำมาผลิตสื่อมัลติมีเดียมากยิ่งขึ้น

2.2 การฝึกปฏิบัติการผลิตและใช้สื่อมัลติมีเดีย โดยครูดำเนินการสร้างสื่อมัลติมีเดีย 1 คน ต่อสื่อ 1 เรื่อง เพื่อประกอบการเรียนการสอนใน 8 กลุ่มสาระ ส่งผลให้ครูมีทักษะและความชำนาญในการผลิตสื่อมัลติมีเดียมากขึ้น สื่อมัลติมีเดียมีประสิทธิภาพทั้งด้าน เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง ภาษาที่ใช้ การจัดการในบทเรียน และแบบฝึก ส่วนนำของบทเรียน การออกแบบระบบการเรียนการสอน ตัวอักษร ภาพกราฟฟิก และเสียง ที่มีคุณภาพ ส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนโดยใช้สื่อมัลติมีเดียที่ครูสร้างขึ้นมากยิ่งขึ้น และครูสามารถนำสื่อมัลติมีเดียที่ผลิตขึ้นไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 การนิเทศติดตามผลโดยผู้วิจัยได้กำหนดแผนการนิเทศติดตามผล เพื่อติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตสื่อมัลติมีเดียพร้อมให้คำแนะนำ คำปรึกษา เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย ครูได้รับคำแนะนำอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ส่งผลให้สื่อมัลติมีเดียที่ครูผลิตขึ้น มีความสมบูรณ์ และมีคุณภาพ

3. ผลการพัฒนาศักยภาพครู ในการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียของโรงเรียน ลำปลาหางวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ในการดำเนินการในรอบที่ 1 โดยใช้แนวทางการพัฒนาที่ประกอบด้วย การอบรมเชิงปฏิบัติการ การฝึกปฏิบัติการผลิตและใช้สื่อมัลติมีเดีย และการนิเทศติดตามผล เสร็จสิ้นแล้วนั้น ได้ทำการประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดีย และได้พบข้อบกพร่องตลอดจน ผลการประเมินในบางข้อยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม จึงได้ดำเนินการในรอบที่ 2 โดยใช้วิธีการฝึกปฏิบัติการผลิตและใช้สื่อมัลติมีเดีย และการนิเทศติดตามผลอีกครั้ง ผลปรากฏว่า สามารถส่งเสริมให้ครูผู้สอนผลิตสื่อมัลติมีเดียที่มีคุณภาพ และสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใน 8 กลุ่มสาระได้ จนส่งผลให้เด็กมีความพึงพอใจในการเรียนโดยใช้สื่อมัลติมีเดียเป็นอย่างมากและมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น โดยนักเรียนเห็นว่า สื่อมัลติมีเดียมีการนำเข้าสู่บทเรียนมีความน่าสนใจ เนื้อหามีความทันสมัย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เรียงลำดับเนื้อหาได้อย่างเหมาะสม ความง่ายของการใช้งาน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในบทเรียน และได้รับประโยชน์จากการเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดีย นักเรียนสามารถศึกษาและทบทวนได้ไม่จำกัดเวลา และมีอิสระในการเรียน เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ในเนื้อหาตอนต่อไป และมีความสุขในการเรียน จนอยากให้มีการเรียนในเนื้อหาเรื่องอื่นๆ อีก ซึ่งทั้งหมดนี้ ถือว่าเกิดจากการพัฒนาศักยภาพครู ในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย ของโรงเรียนลำปลาหางวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ได้อย่างสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพครู ในการผลิตสื่อมัลติมีเดียของโรงเรียนลำปลาหางวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ความสำเร็จในการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร และคณะครู ต้องร่วมกันกำหนดนโยบายที่ชัดเจน และมีแนวทางดำเนินงานที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ ซึ่งหากทุกฝ่ายมีความสำคัญ ตระหนัก และร่วมมือกัน ก็จะสามารถพัฒนาคุณภาพของครูให้สามารถผลิตสื่อมัลติมีเดียได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 การดำเนินการพัฒนาคุณภาพของครูในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย ควรใช้วิธีการที่หลากหลายควบคู่กัน และให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อจะได้ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาได้ในระยะเวลาที่กำหนด

1.3 การดำเนินการการพัฒนาคุณภาพของครู ในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการกำกับ นิเทศภายใน ติดตามและช่วยเหลือบุคลากรเกี่ยวกับการผลิตสื่อมัลติมีเดีย อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของครูในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย โดยใช้รูปแบบหรือโปรแกรมอื่นๆ มาช่วย เช่น โปรแกรม Flip Album โปรแกรม Adobe Flash โปรแกรม Authware โปรแกรม Lecture MAKER เป็นต้น

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของครูด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านอื่นๆ อีก เช่น การบูรณาการเรียนการสอน การใช้เทคนิค วิธีการสอนใหม่ๆ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2).

กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

ไพรัช ฉัชยพงษ์และพิเชษ ดุรงค์เวโรจน์. (2551). เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ:

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.

ยุวดี ชุมปัญญา. (2553). การพัฒนาครูด้านการผลิตสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนโรงเรียนบ้านโนนแสง

อำเภอบ้านม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

วรวิทย์ นิเทศศิลป์. (2551). สื่อและนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้. ปทุมธานี: พี เอน เค. สกายพรีนติ้ง.

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร